

λύσεων, όπως συνηθίζουν να κάνουν με περισσό φανατισμό οι κάθε είδους παντογνώστες στον τόπο μας.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΕΡΑΣΙΔΗΣ

Για το Πρόγραμμα Σπουδών της Τοπικής Ιστορίας

Οι επιχειρούμενες αλλαγές στα ΑΠΣ αναζωπύρωσαν συζητήσεις γύρω από θέματα διδασκαλίας κυρίως των φιλολογικών μαθημάτων. Πιο εκτεταμένες ήταν αυτές που σχετίζονται με τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στην Α' λυκείου και των Αρχαίων Ελληνικών στην ίδια τάξη.¹ Έτσι και η πρόθεση του υπουργείου να εντάξει τη διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας στο νέο πρόγραμμα επανέφερε μια παλιότερη συζήτηση στο προσκήνιο.

Σήμερα η Τοπική Ιστορία διδάσκεται (αν διδάσκεται) στη Γ' Γυμνασίου αποσπασματικά. Ωστόσο, επειδή «η μελέτη του τοπικού δεν είναι δυνατόν να κατανοηθεί, να περιγραφεί και να εξηγηθεί, χωρίς τη γνώση της ιστορίας του ευρύτερου χώρου»,² είναι αυτονόητη η αναγκαιότητα ένταξης της μικροϊστορίας (τοπικής ιστορίας μίας περιοχής) στη μακροϊστορία (στη γενική ιστορία της Ελλάδας ή και της παγκόσμιας ιστορίας ανάλογα με τη σπουδαιότητα του περιγραφόμενου ιστορικού γεγονότος) μέσω μίας επαγωγικής ιστορικής λογικής και μεθοδολογίας.

Το υπουργείο παιδείας προτείνει μια νέα προσέγγιση του μαθήματος της Τοπικής Ιστορίας στο γυμνάσιο. Το εντάσσει στη «Ζώνη Βιομαθητικών Δράσεων» και φαίνεται να το αποκρίνει από τη διδασκαλία της Γενικής Ιστορίας, πράγμα που μεταξύ άλλων προκάλεσε την αντίδραση της επιστημονικής επιτροπής του περ. Νέα Παιδεία.

Με αφορμή, λοιπόν, τα προηγούμενα ο Σύνδεσμος Φιλολόγων ν. Δράμας κρίνει σκόπιμο να καταθέσει τη δική του οπτική όπως αυτή αποτυπώθηκε μέσα από δοκιμασμένα στη σχολική αίθουσα δείγματα μαθημάτων. Βασική επιδίωξή μας ήταν να ενταχθεί οργανικά το μάθημα της τοπικής ιστορίας στο ωρολόγιο πρόγραμμα γυμνασίου και λυκείου ανεξάρτητα από την τάξη. Προκειται για πρακτική αξιοποίηση της δραμινής ιστορίας με σκοπό την κατανόη-

1. Βλ. ενδεικτικά σχετικές ανακοινώσεις της ΠΕΦ στο <http://www.p-e-f.gr/index.php?limitstart=5> καθώς και παρεμβάσεις από το περ. *Φιλολόγος* τ. 146 και *Νέα Παιδεία* τ. 140 και 141.

2. Ασωνίτης – Παπιάς, *Τοπική Ιστορία Γ Γυμνασίου, βιβλίο εκπαιδευτικού*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ΟΕΔΒ, Αθήνα, σελ. 11.

ση των γεγονότων της γενικής ιστορίας που διδάσκεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Εκπληθήθηκαν λοιπόν και δοκιμάστηκαν μέσα στις σχολικές αίθουσες σχέδια μαθημάτων που αφορούσαν όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου (αρχαία, μεσαιωνική και νεότερη ιστορία) και μελετήθηκαν: ιστορικά γεγονότα τοπικού ενδιαφέροντος, η σύνθεση και εξέλιξη του πληθυσμού, τα τσιπώνυμα και οι αλλαγές τους, η διαμόρφωση και ο ρόλος του εργατικού κινήματος, τοπικές θεατρικές παραστάσεις. Η διδασκαλία του μαθημάτων πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ωρολόγιου προγράμματος και είχε σαφή σκοπό: να υπερεκτεθεί τη διδασκαλία σχετικών ενοτήτων της γενικής ιστορίας.

Ως αφετηρία χρησιμοποιήθηκαν αποσπάσματα κειμένων και φωτογραφίες που συνοδεύονταν από ερωτήσεις. Σκοπός τους να οδηγηθούν οι μαθητές σε βασικές διαπιστώσεις γύρω από την τοπική ιστορία στη δεδομένη εποχή, να αναπτύξουν προβληματισμούς, να άρουν παρεξηγήσεις και χρησιμοποιώντας τις γνώσεις τους από τη γενική ιστορία να συνειδητοποιήσουν όσο είναι δυνατόν το ρόλο και τη λειτουργία της τοπικής κοινωνίας σε κάθε ιστορική περίοδο.

Τα συμπεράσματα από την εφαρμογή των δοκιμών ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Οι μαθητές έδειξαν να ενδιαφέρονται και η συμμετοχή τους στο μάθημα ενισχύθηκε. Φάνηκε να κατανοούν ότι τόσο ο τόπος τους και οι άνθρωποι που έζησαν σ' αυτόν όσο και οι ίδιοι αποτελούν μέρος της ιστορίας που διδάσκονται στο σχολείο. Πολλοί με δική τους πρωτοβουλία έψαξαν, ρώτησαν και έφεραν επιπλέον υλικό για προέκταση ή εμβάθυνση. Η σχολική ιστορική αφήγηση πήρε σάρκα και οστά. Η σύνθεση της γενικής με την τοπική ιστορία λειτούργησε αποκαλυπτικά καθώς όπως παρατήρησε κάποιος μαθητής «τελικά μαθαίνουμε τόσα, αλλά δεν ξέρουμε τίποτα για τον τόπο μας».

Προφανώς οι διδακτικές προτάσεις που δοκιμάσαμε ως Σύνδεσμος είναι ανοιχτές σε πολύπλευρη κριτική.³ Ωστόσο πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες και πλήρως ενταγμένες στο συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών, ότι συνδέουν λειτουργικά την τοπική ιστορία με τη γενική ιστορία και δεν την αντιμετωπίζουν με όρους λαογραφικούς.

Επίσης, οι προτάσεις αυτές δείχνουν ότι πρέπει να αργηθούμε την ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων, μέρος της οποίας είναι και η ευκαιριακή ανάθεση μαθημάτων. Η σύνθεση του τοπικού με το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο απαιτεί στάση που ξεφεύγει από την ευκαιριακή διευθέτηση του ωραρίου, η οποία –συνήθως– οδηγεί σε διεκπεραιωτική διδασκαλία της ιστορίας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ Ν. ΔΡΑΜΑΣ

3. Οι προτάσεις είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <https://sites.google.com/site/sfdramas/topike-istoria/didaktikes-protaseis> (πιο εύκολη πρόσβαση από το <http://sfdramas.blogspot.com/>)